

ბრძანება № 127.

საქართველოს სსრ განათლების სახალხო კომისარიატისადმი.

1945 წელი, 28 იანვარი.

1. დაწყებითი და საშუალო სკოლების სამმართველოს მიერ წარმოდგენილი საგამოცდო ბილეთები მე-4, მე-7 და მე-10 კლასებისათვის ქართულ ენაში, ქართულ ლიტერატურაში, რუსულ ენასა და რუსულ ლიტერატურაში, სსრ კავშირის, შუა საუკუნეებისა და საქართველოს ისტორიებში, სსრ კავშირის კონსტიტუციაში, მათემატიკურ დისციპლინებში — არითმეტიკაში, ალგებრაში, გეომეტრიაში და ტრაგონომეტრიაში, — ფიზიკაში, ქიმიაში, გეოგრაფიასა და ბიოლოგიაში, — დამტკიცდეს.

2. სიმწიფის ატესტატზე ჩასაბარებელი გამოცდები უცხო ენებში (ინგლისური, გერმანული, ფრანგული) მე-10 კლასებში მიმდინარე 1944-45 სასწავლო წელში ჩატარდეს ბილეთების გარეშე, სკოლაში ფაქტიურად გავლილი კურსის ზეპირად გამოკითხვის საფუძველზე.

3. დაევალოს რაიონისა და ქალაქების განათლების განყოფილებათა გამგეებს ა/წ. 20 თებერვლამდე:

ა) გაცნონ ბილეთები დაწყებითი, შვიდწლიანი და საშუალო სკოლების დირექტორებს, გამგეებს და სასწავლო ნაწილი გამგეებს;

ბ) ამავე ვადებში უზრუნველყონ ბილეთების განხილვა ცალკე სასწავლო დისციპლინების მასწავლებელთა მეთოდურ თათბარებზე.

4. დაევალოს დაწყებითი, შვიდწლიანი და საშუალო სკოლების დირექტორებს (გამგეებს):

ა) ა/წ. თებერვლის ბოლომდე პედაგოგიურ საბჭოს სხდომებზე განიხილონ საკითხი გამოცდებისათვის მზადების შესახებ და დასახონ ღონისძიებანი, რათა სასწავლო მასალის გამოკრების საქმე მთლიანად იქნეს შეფარდებული დამტკიცებულ საგამოცდო ბილეთებთან;

ბ) ამავე ვადებში უზრუნველყონ საგამოცდო ბილეთების ზუსტად გაცნობა მოსწავლეთათვის.

5. საგამოცდო ბილეთებში რაიმე ცვლილებების შეტანა აკრძალულ იქნეს.

საგამოცდო ბილეთები მუშვიდე კლასებისათვის საგამოცდო ბილეთები ქართულ ენასა და ლიტერატურაში.

• განმარტება

1. გრამატიკის საკითხებზე პასუხის გაცემისას მოწაფეს მოეთხოვება სათანადო მაგალითების დასახელება და გარჩევა-განმარტება.
2. მხატვრული ნაწარმოების განხილვისას მოსწავლეს უნდა მოეთხოვოს პოეტის საკითხების ცოდნა შვიდწლიანი სკოლის ქართული ლიტერატურის პროგრამის ფარგლებში.

ბილეთი № 1.

1. ნ. ბარათაშვილის ბიოგრაფია.
2. აკ. წერეთლის „ჩემი თევზადსავალი“—განხილვა.
3. ილ. ჭავჭავაძის „ჩემო კარგო ქვეყანავ“—ზეპირად.
4. ენა სალიტერატურო და კუთხური.

ბილეთი № 2.

1. აკ. წერეთლის „მუხამბაზი“ — ზეპირად.
2. ლუარსაბ თათქარიძის სახლკარის აღწერა — ილ. ჭავჭავაძის მოთხრობა „კაცია ადამიანის“ მიხედვით.
3. ვაჟა-ფშაველას „ხმელი წიფელი“ — თხრობა და განხილვა.
4. არსებითი სახელის ჯგუფები შინაარსის მიხედვით.

ბილეთი № 3.

1. ა. ყაზბეგის „ხვეისბერი გოჩა“—განხილვა.
2. ილია ჭავჭავაძის „ნანა“—ზეპირად.
3. ტ. შევჩენკოს ბიოგრაფია.
4. ბრუნვა. ბრუნვები.

ბილეთი № 4.

1. დ. კლდიაშვილის „სოლომონ მორბელაძე“—განხილვა.
2. ტ. შევჩენკოს „კავკასი“—ზეპირად.
3. ი. ევდოშვილის „სიმღერა“—ზეპირად.
4. ზედსართავი სახელი.

ბილეთი № 5.

1. ილ. ჭავჭავაძის „გავსწორდეთ, ბედო“ — ზეპირად.
2. „აკაკი გომნაზიაში“ — აკ. წერეთლის „ჩემი თავგადასავლის“ მიხედვით.
3. ე. ნინოშვილის „მოსე მწერალი“ — განხილვა.
4. რიცხვითი სახელი.

ბილეთი № 6.

1. ნ. ბარათაშვილის „ჩივილი“ — ზეპირად.
2. თორნიკე ერისთავის დასასიათება, — აკ. წერეთლეს პოემის „თორნიკე ერისთავის“ მიხედვით.
3. ვაჟა-ფშაველას „ბუნების მგოსნები“ — თხრობა და განხილვა.
4. ნაცვალსახელი.

ბილეთი № 7.

1. ვაჟა-ფშაველას ბიოგრაფია.
2. ზაქრას თავგადასავალი — ი. ჭავჭავაძის პოემიდან: „რამდენიმე სურათი ანუ ეპიზოდი ყაჩაღის ცხოვრებიდან“.
3. ა. პუშკინის ლექსი „ჩადაღევს“ — ზეპირად.
4. სახელთა წარმოება.

ბილეთი № 8.

1. გ. ტაბიძის ლექსი „არხევს ახალი სიცოცხლის აკვანს“ — ზეპირად.
2. ვაჟა-ფშაველას „ქუჩი“ — თხრობა.
3. აკ. წერეთლის „თორნიკე ერისთავი“ — თხრობა და განხილვა.
4. უცვლელი სიტყვები და ნაწილაკები.

ბილეთი № 9.

1. ი. ევდომშვილის-ლექსი „მეგობრებს“ — ზეპირად.
2. ილ. ჭავჭავაძის „გლახის ნაამბობი“ — განხილვა.
3. საბირის „ეჭინჩი“ — თხრობა და განხილვა.
4. ზმნის პირი და რიცხვი.

ბილეთი № 10.

1. ხევისბერი გოჩას დასასიათება — ალ. ყაზბეგის მოთხრობის „ხევისბერი გოჩას“ მიხედვით.
2. ი. ჭავჭავაძის „ელგვი“ — ზეპირად.
3. „აკაკი ძიძის ოჯახში“ — აკაკი წერეთლის „ჩემი თავგადასავლის“ მიხედვით.
4. ზმნისწინი.

ბილეთი № 11.

1. ილ. ჭავჭავაძის „ქართველის დედას“—ზეპირად.
2. ტარეელ მკლავაძის დახასიათება, — ევ. ნინოშვილის მოთხრობის „ჩვენი ქვეყნის რაინდის“ მიხედვით.
3. რ. ერისთავის ბიოგრაფია.
4. ზმნის დრო და კილო.

ბილეთი № 12.

1. შ. არაგვისპირელის „მიწა!“—თხრობა და განხილვა.
2. ნ. ბარათაშვილის ლექსი „ჩემს ვარსკვლავს“ — ზეპირად.
3. გაბროს დახასიათება, — ილ. ჭავჭავაძის მოთხრობის „გლახის ნაამბობის“ მიხედვით.
4. ზმნის ფორმათა წარმოება.

ბილეთი № 13.

1. ილ. ჭავჭავაძის ბიოგრაფია.
2. ჯოჯოლას დახასიათება, — ვაჟა-ფშაველას პოემის „სტუმარ-მასპინძლის“ მიხედვით.
3. ნ. ბარათაშვილის ლექსი „ჩონგურს“—ზეპირად.
4. ზმნის გვარი.

ბილეთი № 14.

1. ნ. ლომოურის მოთხრობა „ყოველის მხრიდან“ — განხილვა.
2. ზვიადურის დახასიათება, — ვაჟა-ფშაველას პოემის „სტუმარ-მასპინძლის“ მიხედვით.
3. ხალხური ლექსი „სიმღერა სტალინზე“—ზეპირად.
4. ზმნის ქცევა.

ბილეთი № 15.

1. ვაჟა-ფშაველას „არწივი“—ზეპირად.
2. ე. ნინოშვილის „გოგია უიშვილი“—თხრობა და განხილვა.
3. მ. გორკის „სიმღერა ქარიშხალაზე“—განხილვა.
4. ზმნის I უღლება.

ბილეთი № 16.

1. აკ. წერეთლის „პოეტი“—ზეპირად.
2. ვაჟა-ფშაველას „მთის წყარო“—თხრობა და განხილვა.
3. ო. თუმანიანის „ახუშ“—თხრობა.
4. ზმნის II უღლება.

ბილეთი № 17.

1. ე. ნინოშვილის ბიოგრაფია.
2. ილ. ჭავჭავაძის ლექსი „ბაზალეთის ტბა“—ზეპირად.
3. შ. არაგვისპირელის „ჩემი ბრალი არ არის, დმერთო!“ — თხრობა.
4. ზმნის III უღლება.

ბილეთი № 18.

1. ალ. ყაზბეგის ბიოგრაფია.
2. ილ. ჭავჭავაძის მოთხრობა „კაცია ადამიანი?!“ — განხილვა.
3. გ. ტაბიძის „ჩვენ და ისინი“ — ზეპირად.
4. ზმნის IV უღლება.

ბილეთი № 19.

1. აკ. წერეთლის ბიოგრაფია.
2. სპირიდონ მცირიშვილის დახასიათება,—ე. ნინოშვილის მოთხრობის „ჩვენი ქვეყნის რაინდის“ მიხედვით.
3. ა. მაშაშვილის ლექსი „მყინვარი“—ზეპირად.
4. სახელზმნა.

ბილეთი № 20.

1. ალ. ყაზბეგის „ელისო“—თხრობა.
2. ილ. ჭავჭავაძის „გუთნის დედა“—ზეპირად.
3. ვაჟა-ფშაველას „სიმღერა“—(„დამსეტყვე, ცაო..“) —ზეპირად.
4. განსაზღვრება.

ბილეთი № 21.

1. დ. ჭონქაძის „სურამის ციხე“—განხილვა.
2. ნ. ბარათაშვილის „სული ობოლი“—ზეპირად.
3. ორბელიძის დახასიათება,—აკ. წერეთლის პოემა „თორნიკე ერისთავის“ მიხედვით.
4. მარტივი წინადადების სახეები.

ბილეთი № 22.

1. ნ. ბარათაშვილის „ფიქრი მტკვრის პირას“—ზეპირად.
2. „უცხო მოყმის ნახვა“, — თხრობა, შ. რუსთაველის „ვეფხისტყაოსნის“ მიხედვით.
3. დათიკოს დახასიათება,—ი. ჭავჭავაძის მოთხრობის „გლახის ნაამბობის“ მიხედვით.
4. შერწყმული წინადადება.

ბილეთი № 23.

1. პლატონ სამანიშვილის დახასიათება, — დ. კლდიაშვილის მიხედვით.
2. აკ. წერეთლის „მუშური“ — ზეპირად.
3. ა. პუშკინის „ძეგლი“ — ზეპირად.
4. განკერძოებული სიტყვები და გამოთქმები.

ბილეთი № 24.

1. აკ. წერეთლის „ჩემო თავი, ბელი არ ვიწვრივ“ — ზეპირად.
2. ოსმან-ალას თავგადასავალი, — დ. კონქაძის მოთხრობის „სურამის ციხის“ მიხედვით.
3. ნ. ლომოურის ბიოგრაფია.
4. რთული თანწყობილი წინადადება.

ბილეთი № 25.

1. გ. ტაბიძის „ჩვენ პოეტები საქართველოსი“ — ზეპირად.
2. ე. ნინოშვილის „ბალახტომის ტბა“ — თხრობა.
3. ხალხური ლექსი — „ლენინის ხსოვნას“ — ზეპირად.
4. რთული ქვეწყობილი წინადადება.

БИЛЕТЫ ДЛЯ ИСЫТАНИИ ПО РУССКОМУ ЯЗЫКУ

БИЛЕТ № 1.

1. «Только два сантиметра» — рассказать.
2. «Мужичок с ноготок» Некрасова — наизусть.
3. Роль существительного в предложении.

БИЛЕТ № 2.

1. «Мой боевой товарищ» — рассказать.
2. «Памяти Ленина», народная песня — наизусть.
3. Собственные и нарицательные существительные.

БИЛЕТ № 3.

1. Детство М. Горького — рассказать.
2. «Свинья под дубом», басня Крылова — наизусть.
3. Род и число существительных.

БИЛЕТ № 4.

1. «Из дневника героя Советского Союза И. Д. Папанина» — рассказать.
2. «Закон, что составил нам мудрый Сталин» — наизусть.
3. Значение прилагательного в предложении.

БИЛЕТ № 5.

1. «Забастовка» М. Горького — рассказать.
2. «О Сталине песня раздается моя» — наизусть.
3. Проклонять во фразах существительное с окончанием на «а».

БИЛЕТ № 6.

1. «Лошадь Казбича» Лермонтова — рассказать.
2. «Несжатая полоса» Некрасова — наизусть.
3. Значение глагола в предложении, как сказуемого.

БИЛЕТ № 7.

1. «Дети в колхозе» Шолохова — рассказать.
2. «Нас четверо», стихотворение Инбер — наизусть.
3. Времена глаголов.

БИЛЕТ № 8.

1. Детство А. С. Пушкина — рассказать.
2. «На поле битвы» Габескирия — наизусть.
3. Спряжение глагола. Правописание личных окончаний.

БИЛЕТ № 9.

1. «Пушкин в лицее» — рассказать.
2. «Сын героя» — наизусть.
3. Неопределенная форма глагола, ее правописание.

БИЛЕТ № 10.

1. «Первое стихотворение Пушкина в лицее» — рассказать.
2. «Песня о Родине», стихотворение Лебедева-Кумача — наизусть.
3. Повелительное наклонение, его правописание.

БИЛЕТ № 11.

1. «После лица» — рассказать.
2. Стихотворение «Первомайская» — наизусть.
3. Проклонять одно количественное и одно порядковое числительное.

БИЛЕТ № 12.

1. «Пробуждение Илюши» Гончарова — рассказать.
2. «Лисица и виноград», басня Крылова — наизусть.
3. Имя прилагательное с мягким окончанием всех родов.

БИЛЕТ № 13.

1. Биография М. Ю. Лермонтова — рассказать.
2. «Мартышка и очки», басня Крылова — наизусть.
3. Просклонять во фразах существительное женского рода в сочетании с прилагательным.

БИЛЕТ № 14.

1. «Прогулка» Гончарова — рассказать.
2. «Стрекоза и муравей», басня Крылова — наизусть.
3. Просклонять существительное среднего рода в сочетании с прилагательным.

БИЛЕТ № 15.

1. «Учение Илюши» Гончарова — рассказать.
2. «Осень» Пушкина — наизусть.
3. Просклонять во фразах существительное женского рода на «ь».

БИЛЕТ № 16.

1. Биография Тургенева — рассказать.
2. «Сосна» Лермонтова — наизусть.
3. Разряды местоимений.

БИЛЕТ № 17.

1. «Жизнь Герасима в городе» (из «Муму» Тургенева) — рассказать.
2. «Ну, как не запеть» Лебедева-Кумача — наизусть.
3. Просклонять во фразах существительное мужского рода в сочетании с прилагательным.

БИЛЕТ № 18.

1. «Находка Муму» (из «Муму» Тургенева) — рассказать.
2. «Зимняя дорога» Пушкина — наизусть.
3. Просклонять во фразах существительное женского рода на «я».

БИЛЕТ № 19.

1. «Перепёлка» Тургенева — рассказать.
2. «Песня о Сталине» — наизусть.
3. Просклонять во фразах существительное среднего рода на «о».

БИЛЕТ № 20.

1. «Гибель Муму» (из «Муму» Тургенева) — рассказать.
2. «По зову вождя» Неверова — наизусть.
3. Просклонять во фразах существительное среднего рода на «е».

БИЛЕТ № 21.

1. «Воробей» Тургенева — рассказать.
2. «Лебедь, щука и рак», басня Крылова — наизусть.
3. Просклонять существительное на «й» в сочетании с прилагательным.

БИЛЕТ № 22.

1. Беседа Семёна с Василием (из рассказа Гаршина «Сигнал») — рассказать.
2. «Памяти Ленина» — наизусть.
3. Просклонять личные местоимения.

БИЛЕТ № 23.

1. «Ревизия на железной дороге» — (из рассказа Гаршина «Сигнал») — рассказать.
2. «Ленин с нами», стихотворение Маяковского — наизусть.
3. Разница между предлогами и приставками.

БИЛЕТ № 24.

1. Семён спасает пассажирский поезд (из рассказа Гаршина «Сигнал») — рассказать.
2. «Под знаменем партии Ленина-Сталина» — наизусть.
3. Род имен существительных. Склонение притяжательного местоимения.

БИЛЕТ № 25.

1. «Илюша и Захарка» Гончарова — рассказать.
2. «Пять ночей и дней» Инбер — наизусть.
3. Спряжение глаголов в единственном и во множественном числе.

განმარტება

გეომეტრიაში წინა კლასებში გავლილი თეორემების დამტკიცება საგალდებულო არ არის, მაგრამ მოსწავლეს ამ თეორემების შინაარსი ნათლად უნდა ესმოდეს და არ უნდა უჭირდეს მათი გამოყენება ამოცანების ამოხსნისას.

ბილეთებში, ამოცანებისა და მაგალითების ნაცვლად, მითითებულია მათი შინაარსის შესახებ; ამის მიხედვით მაგალითებს და ამოცანებს ადგენს საგნის მასაწვლებელი და ამტკიცებს საგამოცდო კომისია. ეს დამატებითი მასალაც ბილეთებზე უნდა განაწილდეს, დანიშნულების ბილეთების ნომრების შესაბამისად და მიეცეს მოსწავლეს მხოლოდ გამოცდაზე, მის მიერ აღებული ბილეთის ნომრის მიხედვით.

მაგალითად, ალგებრის № 12 ბილეთში, რომელშიც შედის საკითხები:

„1. პროპორციის ძირითადი თვისების დამტკიცება;

2. მაგალითი პირველი ხარისხის სამუცნობიან განტოლებათა სისტემის ამოხსნაზე;

3. მაგალითი არითმეტიკიდან: ოთხივე n ქმედების შესრულება ჩვეულებრივ წილადებზე“.

პირველ საკითხზე არაფერი იწერება დამატებით ბილეთში, რადგან მოსწავლეს მოეთხოვება დაამტკიცოს ეს თვისება ზოგადი სახით და მოიყვანოს საკმარის მაგალითები. დანარჩენ ორ საკითხზე მასწავლებელი ადგენს მაგალითებს, რომელთა ამოხსნა ეკისრება მოსწავლეს ამ ბილეთით. ეს დამატებითი ბილეთი ასე იწერება:

№ 12.

1. ამოხსენით სისტემა:

$$x + 6 = \frac{7}{3}y$$

$$y + 1 = \frac{7}{2}z$$

$$z + 8 = \frac{4}{5}x$$

2. გამოიანგარიშეთ:

$$\left[\left(\frac{3}{7} + \frac{5}{8} + \frac{2}{3} \right) : 2 \frac{1}{3} + \left(4 \frac{3}{11} - 2 \frac{2}{5} \right) : 1 \frac{3}{4} \right] \cdot 2 \frac{7}{8}$$

გეომეტრიის ბილეთი № 1.

„1. თეორემების დამტკიცება პარალელოგრამისათვის აუცილებელი და საკმარის პირობების შესახებ;

2. თეორემები სამკუთხედის გვერდებსა და კუთხეებს შორის დამოკიდებულებაზე;
3. სამკუთხედის კუთხეების გამოცნობა, როდესაც ცნობილია ერთი კუთხე და მათ შორის".

პირველ და მეორე საკითხებზე დამატებით ბილეთში არაფერი იწერება; მოსწავლე ვალდებულია პირველ საკითხზე მოგვეცეს სწორი ენით, დალაგებულად და მათემატიკური თანამიმდევრობით თეორემის დამტკიცება, სწორი ჩანაწერი დაუაზრ და ხაზის წესების დაცვით შესრულებული ნახაზი, ხოლო მეორე საკითხზე — თეორემის შინაარსი, შესაძენ საკითხზე მოსწავლეს შეიძლება მიეცეს ასეთი ამოცანა:

№1.

1. იპოვეთ სამკუთხედის შიდაკუთხეები, თუ ისინი ისე შეეფარდება ერთმანეთს, როგორც 5 : 3 : 10.

ამგვარადვე უნდა შესდგეს დამატებითი ბილეთები დანარჩენი ბილეთების იმ საკითხებისათვის, რომლებიც მოითხოვენ მაგალითებისა და ამოცანების ამოხსნას.

საგამოცდო გილეთები აღმავრცელსა და არითმეტიკაში

გილეთი № 1.

1. პროპორციის ძირითადი თვისებებს დამტკიცება. პროპორციის ყოველი წევრის გამოცნობა. მოცემული პროპორციიდან ახალი პროპორციების შედგენა წევრების გადაადგილებით.
2. წილადებიანი და ფრჩხილებიანი მაგალითი პირველი ხარისხის ორუცნობიან განტოლებათა სისტემის ამოხსნაზე (ფესვების შემოწმება).
3. შეკრების გადანაცვლებისა და ჯუჯუტებადობის კანონების ჩამოყალიბება.

გილეთი № 2.

1. წარმოებული პროპორციების შედგენა. პროპორციულობის კოეფიციენტი.
2. წილადებიანი მაგალითი პირველი ხარისხის ერთუცნობიანი ასოითი განტოლების ამოხსნაზე (მრავალწევრა მნიშვნელიანი შემთხვევა).
3. მაგალითი რიცხვის გამყოფის გამოანგარაშებაზე, როდესაც ცნობილია გასაყოფი, განაყოფი და ნაშთი.

ბილეთი № 3.

1. იგივეობისა და განტოლების განსაზღვრა; განტოლების ძირითადი თვისების დამტკიცება; ამ თვისებათა შედეგები.
2. მაგალითი ოთხი ორწევრის გამრავლებაზე შემოკლებული გამრავლების ფორმულების გამოყენებით.
3. მაგალითი არითმეტიკიდან: რიცხვის გაყოფა სამი რიცხვის პროპორციულად.

ბილეთი № 4.

1. ტოლ შეფარდებათა მწკრივის თვისების დამტკიცება. იგივეობის, განტოლებისა და განტოლების ფესვის განსაზღვრა. წილადებიანი და ფრჩხილებიანი განტოლების ამოხსნის წესი.
2. მაგალითი მრავალწევრის დაშლაზე შემოკლებული გამრავლების ფორმულების გამოყენებით.
3. მაგალითი არითმეტიკიდან: რიცხვის გაყოფა 3 რიცხვის უკუპროპორციულად.

ბილეთი № 5.

1. ორუცნობიანი ერთი განტოლების განუზღვრელობის დასაბუთება. პირველი ხარისხის ორუცნობიან განტოლებათა სისტემის ამოხსნის საძივე ხერხის ახსნა.
2. მაგალითი ორი ორწევრისა და ორი სამწევრის გამრავლებაზე შემოკლებული გამრავლების ფორმულების გამოყენებით.
3. მაგალითი რიცხვის პოვნაზე მისი მოცემული პროცენტის მიხედვით.

ბილეთი № 6.

1. ალგებრული წილადის განსაზღვრა. წილადის ძირითადი თვისება. ალგებრულ და არითმეტიკულ წილადებს შორის განსხვავება.
2. წილადებიანი მაგალითი პირველი ხარისხის ორუცნობიან განტოლებათა ასოითი სისტემის ამოხსნაზე.
3. მაგალითი ორი რიცხვის პროცენტული შეფარდების პოვნაზე.

ბილეთი № 7.

1. მრავალწევრის მრავალწევრზე გამრავლება. წევრთა რიცხვი ნამრავლში მსგავსი წევრების შეერთება და შეერთების შემდეგ.
2. ფრჩხილებიანი მაგალითი პირველი ხარისხის ერთუცნობიანი ასოითი განტოლების ამოხსნაზე (წილადიანი ფესვის შემოწმება).
3. მაგალითი არითმეტიკიდან: ორი რიცხვის პოვნა ჯამითა და ჯერადით შეფარდებით.

ბილეთი № 8.

1. მრავალწევრის მრავალწევრზე გაყოფა; შემოკლებული ფორმების ფორმულები; ამ ფორმულების სიტყვიერად ჩამოყალიბება.
2. მაგალითი პირველი ხარისხის ორუცნობიან განტოლებათა სისტემის ამოხსნაზე დამხმარე უცნობის შემოღების ხერხით (შევსების შემოწმება).
3. მაგალითი ორი რიცხვის საშუალო არითმეტიკულისა და საშუალო გეომეტრიულის პოვნაზე.

ბილეთი № 9.

1. განტოლების მნიშვნელებისაგან განთავისუფლებისა და წევრების ერთი ნაწილიდან მეორე ნაწილში მოპირდაპირე ნიშნით გაატანის დასაბუთება.
2. მაგალითი მრავალწევრის დაშლაზე ყველა ხერხის გამოყენებით.
3. მაგალითი არითმეტიკიდან: ორი რიცხვის პოვნა მათი სხვაობითა და ჯერადი შეფარდებით.

ბილეთი № 10.

1. ტოლობის განსაზღვრა; ტოლობის თვისებების ჩამოყალიბება; იგივეობისა და განტოლების განსაზღვრა. განტოლების თვისებების დამტკიცება.
2. მაგალითი ოთხი სამწევრის გამრავლებაზე შემოკლებული გამრავლების ფორმულების გამოყენებით.
3. წილადიანი ალგებრული გამოსახულების რიცხვითი მნიშვნელობის გამოანგარიშება, როდესაც ასოებისათვის აღებულია წილადი მნიშვნელობანი.

ბილეთი № 11.

1. დადებითი და უარყოფითი რიცხვები. ნული. რიცხვითი ღერძი. შეფარდებითი რიცხვების შედარება. რიცხვის აბსოლუტური სიდიდე. შეფარდებითი რიცხვების შეკრება და გამოკლება.
2. მაგალითი პირველი ხარისხის სამუცნობიან განტოლებათა სისტემის ამოხსნაზე.
3. მაგალითი არითმეტიკიდან: ოთხივე მოქმედების შესრულება აწ-წილადებზე.

ბილეთი № 12.

1. პრობორციის ძირითადი თვისების დამტკიცება.
2. წილადებიანი მაგალითი პირველი ხარისხის სამუცნობიან ტოლებათა სისტემის ამოხსნაზე.
3. მაგალითი არითმეტიკიდან: ოთხივე მოქმედების შესრულება ჩვეულებრივ წილადებზე.

ბილეთი № 13.

1. ტოლ შეფარდებათა მწკრივის თვისების დამტკიცება.
2. მაგალითი მრავალწევრის დაშლაზე ყველა ხერხის გამოყენებით.
3. მაგალითი ალგებრული გამოსახულების რიცხვითი მნიშვნელობის გამოანგარიშებაზე, როდესაც ასოებისათვის აღებულია წილადი და უარყოფითი მნიშვნელობანი.

ბილეთი № 14.

1. შეფარდებითი რიცხვების გამრავლება და გაყოფა. შეფარდებითი რიცხვების მთელ დადებით ხარისხად ხსარისხება.
2. მაგალითი პირველი ხარისხის ასოითი განტოლების ამოხსნაზე, როდესაც საერთო მნიშვნელის პოვნისას საჭირო ხდება მნიშვნელში ნიშნების შეცვლა.
3. 2-ზე და 3-ზე რიცხვების გაყოფადობა.

ბილეთი № 15.

1. კოეფიციენტის, ხარისხის, ერთწევრისა და მრავალწევრის განსაზღვრა. მსგავსი წევრები და მათი შეერთება. მრავალწევრის გაყოფა ერთწევრზე.
2. მაგალითი პირველი ხარისხის ორმუცნობიან განტოლებათა სისტემის ამოხსნაზე დამხმარე უცნობის შემოღების ხერხით.
3. მაგალითი რიცხვის პოვნაზე მისი მოცემული პროცენტის მიხედვით.

ბილეთი № 16.

1. წარმოებული პრობორციების შედგენა; მათი გამოყენება პრობორციების ამოსახსნელად.
2. მაგალითი ორგ ორწევრისა და ორი სამწევრის გამრავლებაზე შემოკლებული გამრავლების ფორმულების გამოყენებით.
3. 5-ზე და 9-ზე რიცხვების გაყოფადობა.

ბილეთი № 17.

1. ორი რიცხვის ჯამის და სხვაობის კვადრატის ფორმულის მოყვანა.
2. მაგალითი ალგებრულ წილადებზე ოთხივე მოქმედების შესრულებით.
3. მაგალითი გასაყოფის პოვნაზე ნაშთიანი გაყოფის დროს.

ბილეთი № 18.

1. პროპორციის თვისების დამტკიცება; წარმოებული პროპორციების შედგენა. პროპორციულობის კოეფიციენტი.
2. მაგალითი ოთხი ორწევრის გამრავლებაზე შემოკლებული გამრავლების ფორმულების გამოყენებით.
3. მაგალითი ორი რიცხვის პროცენტული შეფარდების პოვნაზე.

ბილეთი № 19.

1. ორუცნობიანი ერთი განტოლების განუზღვრელობის დასაბუთება; ორუცნობიანი განტოლების ამოხსნადობის პირობა; სისტემის ამოხსნის ჩასმის ხერხის ახსნა.
2. მაგალითი რთული ალგებრული წილადების გამარტივებაზე (ოთხივე მოქმედების შესრულებით).
3. მაგალითი სხვაობის ცვლაზე საკლებისა და მაკლების ცვლასთან დაკავშირებით.

ბილეთი № 20.

1. ორი რიცხვის ჯამის კუბის ფორმულის გამოყვანა.
2. მაგალითი მრავალწევრა მრიცხველიანი და მრავალწევრა მნიშვნელობიანი ალგებრული წილადების შეკრებასა და გამოკლებაზე.
3. მაგალითი რიცხვის გაყოფაზე რამდენიმე რიცხვის პროპორციულად.

ბილეთი № 21.

1. ორი რიცხვის სხვაობის კუბის ფორმულის გამოყვანა.
2. მაგალითი პირველი ხარისხის ერთუცნობიანი ასოითი განტოლების ამოხსნაზე, როდესაც საერთო მნიშვნელის პოვნისას საჭირო ზდება შემოკლებული გამრავლების ფორმულების გამოყენება.
3. მაგალითი ნამრავლსა და თანამამრავლებს შორის დამოკიდებულებაზე; გამრავლების გადანაცვლებისა და ჯუფთებადობის კანონების ჩამოყალიბება.

ბილეთი № 22.

1. ალგებრული წილადები. მთელი გამოსახულების გამორიცხვა წილადიდან. ალგებრული წილადების გამრავლება და გაყოფა.
2. მაგალითი მრავალწევრთა დაშლაზე ყველა ხერხის გამოყენებით.
3. მაგალითი ალგებრული გამოსახულების რიცხვითი მნიშვნელობის პოვნაზე, როდესაც ასოებისათვის აღებულია წილადი და უარყოფითი მნიშვნელობანი.

ბილეთი № 23.

1. ორი რიცხვის ჯამისა და სხვაობის კვადრატის ფორმულის გამოყენება.
2. წილადიანი მაგალითი პირველი ხარისხის ორუცნობიან განტოლებათა ასოითი სისტემის ამოხსნაზე (ფესვების შემოწმება).
3. მაგალითი მოცემული რიცხვის წილადის პოვნაზე.

ბილეთი № 24.

1. მრავალწევრის მრავალწევრზე გამრავლება; წევრთა რიცხვი ნამრავლში მსგავსი წევრების შეერთებამდე და შეერთების შემდეგ.
2. მაგალითი პირველი ხარისხის ორუცნობიან განტოლებათა სისტემის ამოხსნაზე დამხმარე უცნობის შემოღების ხერხით.
3. მაგალითი ორი რიცხვის პროცენტული შეფარდების პოვნაზე.

ბილეთი № 25.

1. მრავალწევრის მრავალწევრზე გაყოფა. შემოკლებული გამრავლების ფორმულები; ამ ფორმულების სიტყვიერად ჩამოყალიბება.
2. წილადებიანი მაგალითი პირველი ხარისხის სამუცნობიან განტოლებათა სისტემის ამოხსნაზე (ფესვების შემოწმება).
3. მაგალითი რიცხვის გაყოფაზე რამდენიმე რიცხვის უკუპროპორციულად.

საგამოცდო ბილეთები გეომეტრიაში.

ბილეთი № 1.

1. თეორემების დამტკიცება პარალელოგრამისათვის აუცილებელი და საკმარის პირობების შესახებ.
2. თეორემები სამკუთხედის გვერდებსა და კუთხეებს შორის დამოკიდებულებაზე.
3. სამკუთხედის კუთხეების გამოცნობა, როდესაც ცნობილია შეფარდება მათ შორის.

ბილეთი № 2.

1. თეორემის დამტკიცება სამკუთხედის შუახაზის შესახებ.
2. პირდაპირი და შებრუნებული თეორემა კუთხის ბისექტრისის შესახებ.
3. სამკუთხედის გვერდების გამოცნობა, როდესაც ცნობილია სამკუთხედის პერიმეტრი და გვერდებს შორის შეფარდება.

ბილეთი № 3.

1. თეორემის დამტკიცება ტრაპეციის შუახაზის შესახებ.
2. თეორემა სამკუთხედის შიდაკუთხეთა ჯამის შესახებ; ამ თეორემის შედეგები.
3. ამოცანის ამოხსნა მონაკვეთის n ტოლ ნაწილად გაყოფის შესახებ.

ბილეთი № 4.

1. თეორემების დამტკიცება რომბისა და მართკუთხედის დიაგონალების შესახებ.
2. ამოცანა აგებაზე: მოცემულ წერტილზე მოტემული სწორი ხაზის პარალელური სწორი ხაზის-გავლება.
3. მოსახდრე კუთხეების გამოანგარიშება, როდესაც ცნობილია მათ შორის შეფარდება.

ბილეთი № 5.

1. თეორემების დამტკიცება ქორდებსა და ცენტრიდან ქორდამდე მანძილებს შორის დამოკიდებულების შესახებ.
2. თეორემა შესაბამად პარალელურ გვერდებიანი კუთხეების შესახებ.
3. ამოცანა აგებაზე: სწორ ხაზის წერტილიდან ამ სწორისადმი პერპენდიკულარის აღმართვა.

ბილეთი № 6.

1. თეორემის დამტკიცება ორი წრეხაზის საერთო წერტილების შესახებ, რომლებიც მდებარეობენ ცენტრთა ხაზის გარეთ; ამ თეორემის შედეგი.
2. სამკუთხედის აგება, თუ ცნობილია მისი ფუძე, ფუძესთან მდებარე კუთხე და დანარჩენი გვერდების ჯამი.
3. წესიერი მრავალკუთხედის ერთი შიდაკუთხის გამოანგარიშება.

ბილეთი № 7.

1. თეორემების დამტკიცება ჩახაზული კუთხის რკალებით გაზომვის შესახებ და მისი შედეგები.
2. მართკუთხა სამკუთხედის აგება ჰიპოტენუსითა და კათეტით.
3. ბისექტრისისა და პერპენდიკულარის განსაზღვრა.

ბილეთი № 8.

1. თეორემის დამტკიცება კუთხის გაზომვის შესახებ, რომლის წვერო წრის შიგნითაა.
2. თეორემა შესაბამისად პერპენდიკულარულ გვერდებიანი კუთხეების შესახებ.
3. მართკუთხა სამკუთხედის აგება კათეტითა და მასთან მდებარე მახვილი კუთხით.

ბილეთი № 9.

1. თეორემის დამტკიცება ქორდითა და მხებით შედგენილი კუთხის გაზომვის შესახებ.
2. მართკუთხა სამკუთხედის აგება ჰიპოტენუსითა და მახვილი კუთხით.
3. სამკუთხედების კლასიფიკაცია გვერდებისა და კუთხეების მიხედვით. სამკუთხედში უმთავრესი ხაზების განსაზღვრა.

ბილეთი № 10.

1. ჩახაზული და შემოხაზული მრავალკუთხედების განსაზღვრა. თეორემის დამტკიცება ჩახაზული ამოწმეილი ოთხკუთხედის შესახებ; ამ თეორემის შედეგი.
2. თეორემები ირიბკუთხა სამკუთხედების ტოლობის შესახებ.
3. ამოცანა: კვადრატის აგება მისი დიაგონალით.

ბილეთი № 11.

1. თეორემის დამტკიცება კუთხის გაზომვის შესახებ, რომლის წვერო წრის გარეთაა.
2. ამოცანა აგებაზე: ორი წრეხაზისადმი საერთო მხების გავლება.
3. წრეხაზისა და მისი ელემენტების განსაზღვრა.

ბილეთი № 12.

1. თეორემის დამტკიცება ქორდის პარალელური მხების თვისების შესახებ.
2. თეორემები მართკუთხა სამკუთხედების ტოლობის შესახებ.
3. პარალელოგრამის აგება მოსაზღვრე გვერდებითა და მათ შორის მდებარე კუთხით.

ბილეთი № 13.

1. პირდაპირი და შებრუნებული თეორემების დამტკიცება ქორდიის სადმი პერპენდიკულარული დიამეტრის შესახებ.
2. თეორემა სამკუთხედის გარეკუთხის შესახებ; ამ თეორემის შედეგები.
3. ოთხკუთხედის კუთხეების გამოანგარიშება, როდესაც ცნობილია მათ შორის შეფარდება.

ბილეთი № 14.

1. თეორემის დამტკიცება პარალელური ქორდებს შორის მოქცეული რკალების შესახებ.
2. თეორემები სამკუთხედის გვერდებსა და კუთხეებს შორის დამოკიდებულებაზე.
3. მიუვალ წერტილამდე მანძილის გაზომვა სამკუთხედის შუახაზის თვისების გამოყენებით.

ბილეთი № 15.

1. თეორემის დამტკიცება სამ წერტილზე წრეხაზის გავლების შესახებ.
2. თეორემები ტოლფერდა სამკუთხედის ზოგიერთი თვისების შესახებ.
3. ამოცანა: როგორი იქნება სამკუთხედი, თუ მისი კუთხეები ისე შეფარდება ერთმანეთს, როგორც 1:2:3.

ბილეთი № 16.

1. თეორემის დამტკიცება სამკუთხედის სამი სიმაღლის შესახებ.
2. განსაზღვრები: წრეხაზის, წრის, რადიუსის, დიამეტრის, ქორდის, მნების, მკვეთის, რკალის, სექტორისა და სეგმენტის; კუთხურ გრადუსსა და რკალურ გრადუსს შორის განსხვავება.
3. რომბის აგება გვერდითა და ერთი კუთხით.

ბილეთი № 17.

1. პარალელოგრამის განსაზღვრა. თეორემის დამტკიცება პარალელოგრამისა და რომბის დიაგონალების თვისებების შესახებ.
2. თეორემები ირიბკუთხა სამკუთხედების ტოლობის შესახებ.
3. სამკუთხედის აგება მისი სამი გვერდის მიხედვით.

ბილეთი № 18.

1. ჩახაზული და შემოხაზული ოთხკუთხედების განსაზღვრა რემის დამტკიცება შემონაზული ოთხკუთხედის შესახებ.
2. თეორემები მართკუთხა სამკუთხედების ტოლობის შესახებ.
3. სამკუთხედის გვერდების გამოანგარიშება პერიმეტრით და გვერდებს შორის შეფარდებით.

ბილეთი № 19.

1. თეორემების დამტკიცება ქორდისადმი პერპენდიკულარული დიამეტრისა და პარალელურ ქორდებს შორის რკალების თვისებების შესახებ.
2. ორი პარალელური სწორი ხაზითა და მათი გადაკვეთი სწორი ხაზით შედგენილი კუთხეების თვისებების ჩამოთვლა; ორი სწორი ხაზის პარალელობის პირობების ჩამოთვლა.
3. ამოცანა: მხების გავლება წრეხაზის გარეშე მდებარე წერტილიდან.

ბილეთი № 20.

1. სწორი ხაზისა და წრეხაზის ურთიერთ მდებარეობის სამი შემთხვევა; თეორემების დამტკიცება რადიუსის ბოლოზე გავლებულ მხების შესახებ.
2. თეორემები მართკუთხა სამკუთხედების ტოლობის შესახებ.
3. მართკუთხედის აგება დიაგონალითა და დიაგონალებს შორის მდებარე კუთხით.

ბილეთი № 21.

1. თეორემის დამტკიცება ტრაპეციის შუახაზის შესახებ.
2. პირდაპირი და შებრუნებული თეორემები კუთხის ბისექტრისის შესახებ.
3. ოთხკუთხედის კუთხეების გამოცნობა, როდესაც ცნობილია მათ შორის შეფარდება.

ბილეთი № 22.

1. თეორემის დამტკიცება სამკუთხედის შუახაზის შესახებ.
2. თეორემები ორი სწორი ხაზის პარალელობის პირობების შესახებ.
3. წესიერი მრავალკუთხედის ერთი შიდაკუთხის გამოანგარიშება.

ბილეთი № 23.

1. თეორემების დამტკიცება სამკუთხედში წრეხაზის ჩახაზვისა და სამკუთხედზე წრეხაზის შემოხაზვის შესახებ.
2. თეორემა მრავალკუთხედის შიდაკუთხედების ჯამის შესახებ.
3. მოსაზღვრე კუთხედების გამოანგარიშება, როდესაც ცნობილია მათ შორის შეფარდება.

ბილეთი № 24.

1. თეორემის დამტკიცება სამკუთხედის სამი მედიანის შესახებ.
2. თეორემა სამკუთხედის შიდაკუთხეთა ჯამის შესახებ; ამ თეორემის შედეგები;
3. რომბის აგება ორი დიაგონალით.

ბილეთი № 25.

1. თეორემას დამტკიცება ქორდის პარალელური მხების თვისების შესახებ.
2. პარალელოგრამის, სამკუთხედის, რომბის, ტრაპეციის, ტოლფერდა ტრაპეციის და დიაგონალის განსაზღვრა.
3. ამოცანა: მოცემულ წერტილზე მოცემული სწორი ხაზის პარალელური სწორი ხაზის გავლება.

საგამოცდო ბილეთები (სტორიაში).

ბილეთი № 1.

1. მეფის ძალაუფლების განმტკიცების დასაწყისი საფრანგეთში XII საუკუნეში. ფილიპე II. ლიუდოვიკო IX.
2. ესპანეთი XVI საუკუნეში.
3. კარლოს დიდის იმპერიის დაშლა.

ბილეთი № 2.

1. ფილიპე IV. გენერალური შტატების მოწვევა.
2. ნიდერლანდების რევოლუცია. ნიდერლანდები რევოლუციის წინ. რევოლუციის მსვლელობა.
3. ფეოდალური საზოგადოების ძირითადი ნიშნები.

ბილეთი № 3.

1. ვალუების გამეფება და ასწლიანი ომის დასაწყისი.
2. ჰოლანდიის რესპუბლიკა XVII საუკუნეში.
3. ბარბაროსული ტომები დასავლეთ რომის ტერიტორიაზე.

ბილეთი № 4.

1. ინგლისი XVI საუკუნეში. კაპიტალისტური წყობილების წყისი ინგლისში. სისხლიანი კანონმდებლობა.
2. ეკერია.
3. კარლოს დიდის ომები.

ბილეთი № 5.

1. ეტიენ მარსელის აჯანყება.
2. ტიუდორების აბსოლუტიზმი. რეფორმაცია ინგლისში.
3. ფეოდალურ ურთიერთობათა წარმოშობა ფრანკებში.

ბილეთი № 6.

1. სახალხო ომი საფრანგეთში ინგლისელთა წინააღმდეგ.
2. ინგლისის გაჭრობა და საგარეო პოლიტიკა XVI საუკუნეში.
3. ინგლისი IX საუკუნეში.

ბილეთი № 7.

1. მეფის ძალაუფლების გაძლიერება ინგლისში. ვილჰელმ დამპყრობელი. ჰენრი II.
2. ინგლისის კულტურა XVI საუკუნეში. თომას მორი და მისი უტოპია. შექსპირი.
3. საფრანგეთის პოლიტიკური განვითარების დასრულება. ლიუდოვიკო XI.

ბილეთი № 8.

1. „თავისუფლებათა დიდი ქარტია“ და პარლამენტის დასაწყისი.
2. საფრანგეთი XVI საუკუნის პირველ ნახევარში.
3. ჰენრი IV. ბრძოლა რომის პაპთან (გრიგოლ VII).

ბილეთი № 9.

1. უოტ ტაილერის აჯანყება.
2. რელიგიური ომები საფრანგეთში. ბართლომეს ღამე.
3. გერმანია IX საუკუნეში.
4. იულიუს კეისრის ლაშქრობა გალიაში.

ბილეთი № 10.

1. წითელი და თეთრი ვარდების ბრძოლა.
2. ჰენრი IV ბურბონი. ნანტის ედიქტი.
3. მეორე ტრიუმვირატის წევრები.

ბილეთი № 11.

1. რეკონკისტა და პირინეის სახელმწიფოები XII — XIII საუკუნეებში.
2. აბსოლუტიზმის დამყარება საფრანგეთში. ლიუდოვიკო XIII. რიშელიე. მაზარინი და ფრონდა.
3. სლავთა კოლონიზაცია. სლავები¹ და ბიზანტიის იმპერია.

ბილეთი № 12.

1. გერმანელების ლტოლვა აღმოსავლეთ ევროპის დაპყრობისაკენ. პოლაბელ სლავების დაპყრობა. ბალტიისპირეთის დაპყრობა.
2. ინგლისი რევოლუციის წინ.
3. ბიზანტიის და კიევის რუსეთის ურთიერთობა.

ბილეთი № 13.

1. გრიუნვალდის ბრძოლა და გერმანელ რაინდთა განადგურება სლავების მიერ.
2. რევოლუციის დასაწყისი ინგლისში.
3. მეფის ხელისუფლების დაცემა და რესპუბლიკის შექმნა რომში.

ბილეთი № 14.

1. ჰანზას კავშირი. სამხრეთ გერმანიის ქალაქთა კავშირი.
2. სამოქალაქო ომი ინგლისში რევოლუციის დროს.
3. პლებეებისა და პატრიციების ბრძოლა რომში.

ბილეთი № 15.

1. პოლიტიკური წყობილება გერმანიაში XII — XV საუკუნეებში. კარლოს IV, ოქროს ბულა.
2. ინგლისის რესპუბლიკა და კრომველის პროტექტორატი.
3. ნობილიტეტის წარმოშობა რომში.

ბილეთი № 16.

1. გერმანელთა კოლონიზაცია ჩეხეთში, ნაციონალური ჩაგვრა და ნაციონალურ წინააღმდეგობათა გამწვავება.
2. სტიუარტების რესტავრაცია. კარლოს II.
3. იტალიის დაპყრობა რომის მიერ.

ბილეთი № 17.

1. იან ჰუსი და ჰუსიტური ომები.
2. ბურჟუაზიული წყობილების განმტკიცება ინგლისში. იაკობ II. ვილქელმ ორანელის მოწვევა.
3. პირველი პუნიკური ომი და მისი მიზეზები.

ბილეთი № 18.

1. იტალია XIII — XV საუკუნეებში. ვენეცია. გენუა. ფლორენცია. ცის რესპუბლიკა.
2. აბსოლუტური მონარქია საფრანგეთში. ლიუდოვიკო XIV.
3. მეორე პუნჯურს ომი.

ბილეთი № 19.

1. იტალიის აღრინდელი აღორძინება.
2. ლიუდოვიკო XV მეფობა საფრანგეთში.
3. სპარტაკის აჯანყება.

ბილეთი № 20.

1. ინდოეთის საზღვაო გზის და ამერიკის აღმოჩენა.
2. ოცდაათწლიანი ომი.
3. ძმები გრაკხების რეფორმები.

ბილეთი № 21.

1. ამერიკის დაპყრობა ევროპელთა მიერ. პიზარო და კორტესი.
2. ავსტრია XVI საუკუნეში. მარია ტერეზა და იოსებ II.
3. პირველი ტრიუმფირატი.

ბილეთი № 22.

1. გეოგრაფიულ აღმოჩენათა ეკონომიური შედეგები.
2. პრუსიის სახელმწიფოს ჩამოყალიბება. ფრიდრიხ-ვილჰელმ II. სამხედრო ბიუროკრატიული წყობილება. პრუსიის დაპყრობითი მტაცებლური პოლიტიკა.
3. რესპუბლიკის დაცემა რომში.

ბილეთი № 23.

1. იტალიის კულტურა XVI საუკუნეში.
2. ფრიდრიხ II. შვიდწლიანი ომი. კუნენსდორფი და რუსების მიერ ბერლინის აღება.
3. ოქტავიანეს მმართველობა.

ბილეთი № 24.

1. გერმანიის პოლიტიკური დაქუცმაცებულობა და კლასობრივი ბრძოლა რეფორმაციის წინ.
2. მეცნიერების და ტექნიკის განვითარება XVI — XVII საუკუნეებში.
3. მონათა რევოლუცია. ბარბაროსთა თავდასხმები.

გილეთი № 25.

1. რეფორმაციის დასაწყისი გერმანიაში.
2. კონსტანტინეპოლის აღება თურქების მიერ.
3. ქალაქები და ვაჭრობა შუა საუკუნეებში.

გილეთი № 26.

1. გლეხთა ომი გერმანიაში.
2. რაინდული კულტურა.
3. დასავლეთ რომის იმპერიის დაცემა.

გილეთი № 27.

1. ზომიერი რეფორმაციის განმტკიცება გერმანიაში.
2. კათოლიკური რეაქცია ევროპაში.
3. როდის მოხდა რომის იმპერიის გაყოფა.

საგაგოცდო გილეთები სსრ კავშირის კონსტიტუციაში.

გილეთი № 1.

1. კონსტიტუციის განმარტება.
2. სრულიად რუსეთის საბჭოების II ყრილობა და საბჭოთა ხელისუფლების პირველი დეკრეტები.

გილეთი № 2.

1. პირველი საბჭოთა კონსტიტუციის მიღების თარიღი და საარჩევნო უფლება ამ კონსტიტუციის მიხედვით.
2. სსრ კავშირის შემადგენლობაში შემავალი მოკავშირე რესპუბლიკები.

გილეთი № 3.

1. საბჭოთა სახელმწიფოს განმტკიცება სამამულო ომის პირობებში.
2. საარჩევნო უფლება სსრ კავშირში.

გილეთი № 4.

1. საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკების ერთ სოციალისტურ სახელმწიფოდ გაერთიანების მიზეზები.
2. ორგანოები, რომლებიც ახორციელებენ სსრ კავშირში საკანონმდებლო ხელისუფლებას.

ბილეთი № 5.

1. სსრ კავშირის შექმნა. 1924 წ. კონსტიტუცია.
2. სოციალისტური საკუთრების ფორმები სსრ კავშირში.

ბილეთი № 6.

1. უმაღლესი საბჭოს ორპალატიანობა, მისი მნიშვნელობა.
2. სახალხო კომისართა საბჭოს ფუნქციები.

ბილეთი № 7.

1. სსრ კავშირის სახელმწიფო ხელისუფლების უმაღლესი ორგანოები.
2. კავშირის საბჭოს და ეროვნებათა საბჭოს არჩევის წესი.

ბილეთი № 8.

1. სსრ კავშირის პოლიტიკური საფუძველი.
2. ორი პალატა სსრ კავშირში და ბურჟუაზიულ ქვეყნებში.

ბილეთი № 9.

1. სსრ კავშირის ეკონომიური საფუძველი.
2. საერთო-საკავშირო სახალხო კომისარიატები და მათი ფუნქციები.

ბილეთი № 10.

1. უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის არჩევის წესი.
2. შრომის უფლება და ამ უფლების გარანტიები.

ბილეთი № 11.

1. მართლმსაჯულების ორგანოები სსრ კავშირში.
2. საბჭოების არჩევნების წესი სტალინური კონსტიტუციის საფუძველზე.

ბილეთი № 12.

1. მოქალაქეთა თანასწორუფლებიანობა სსრ კავშირში.
2. დასვენების უფლება და ამ უფლების გარანტიები.

ბილეთი № 13.

1. თავდაცვის სახელმწიფო კომიტეტი, მისი რწმუნებულობანი და ამოცანები.
2. სახელმწიფო ხელისუფლების უმაღლესი ორგანოები საქართველოს სს რესპუბლიკაში.

ბილეთი № 14.

1. მატერიალური უზრუნველყოფის უფლება სსრ კავშირში.
2. უმაღლესი სასამართლოებისა და სახალხო სასამართლოების ფუნქციები და მათი არჩევის წესი.

ბილეთი № 15.

1. სტალინური კონსტიტუციის მიღების თარიღი.
2. სსრ კავშირის მოქალაქეთა განათლების უფლება და მისი გარანტიები.

ბილეთი № 16.

1. სსრ კავშირის ღერბი, დროშა, დედაქალაქი.
2. სახელმწიფო ხელისუფლების ადგილობრივი ორგანოები.

ბილეთი № 17.

1. პოლიტიკური თავისუფლებანი და ამ თავისუფლებათა გარანტიები სსრ კავშირში.
2. დედისა და ბავშვის უფლებათა დაცვა ჩვენს ქვეყანაში.

ბილეთი № 18.

1. სსრ კავშირის კონსტიტუციის შეცვლის წესი.
2. სოციალისტური სამშობლოს დაცვა და საყოველთაო სამხედრო ვალდებულებების კანონი.

ბილეთი № 19.

1. საკავშირო კომუნისტური (ბ) პარტია და მისი მნიშვნელობა.
2. მოკავშირე რესპუბლიკათა თავდაცვისა და საგარეო საქმეთა სახალხო კომისარიატების შექმნის მიზანი და ამ კომისარიატების ფუნქციები.

ბილეთი № 20.

1. ლენინ-სტალინის მოძღვრება სამართლიანი და უსამართლო ომების შესახებ.
2. სსრ კავშირის მოქალაქეთა ძირითადი მოვალეობანი.

ბილეთი № 21.

1. სსრ კავშირის უმაღლესი საკანონმდებლო და აღმასრულებელი ორგანოები.
2. საბჭოთა სასამართლოს ძირითადი თავისებურებანი.

ბილეთი № 22.

1. სტალინური კონსტიტუციის მნიშვნელობა.
2. წითელი არმიის შექმნის თარიღი.

ბილეთი № 23.

1. უმაღლეს საბჭოს პრეზიდიუმის შემადგენლობა და მისი რწმუნებულება.
2. ქალთა თანასწორობა და მისი დაცვის გარანტიები სსრ კავშირში.

ბილეთი № 24.

1. სახელმწიფო საკუთრების ფორმები სსრ კავშირში.
2. სახალხო კომისართა საბჭოს შემადგენლობა და მისი შექმნის წესი.

ბილეთი № 25.

1. კანდიდატების წყენების წესი არჩევნებზე.
2. საკავშირო რესპუბლიკური და რესპუბლიკური სახალხო კომისარიატები სსკპარტველოს სს რესპუბლიკაში.

საგამოცდო ბილეთიანი გამოგრაფიაში.

ბილეთი № 1.

1. სსრ კავშირის მდებარეობა, საზღვრები, ტერიტორიის სიდიდე.
2. ევროპის მდებარეობა, საზღვრები, სიდიდე; დასავლეთ ევროპა და აღმოსავლეთ ევროპა; ზღვები და ოკეანეები, ყურეები და სრუტეები, კუნძულები და ნახევარკუნძულები.
3. პორიზონტის მთავარი და შუათანა მხარეები. პორიზონტის მხარეების გამოცნობა შუადღის ჩრდილისა, პოლარული ვარსკვლავისა, ადგილობრივი ნიშნეულობისა და კომპასის მიხედვით.

ბილეთი № 2.

1. სსრ კავშირის სანაპირო ხაზი; სსრ კავშირის ზღვები, მთავარი ნავსადგურები.
2. ჩრდილო კავკასიის მოსახლეობა, მეურნეობა, სამომოსვლო გზები, მთავარი ქალაქები.
3. დასავლეთ და აღმოსავლეთ ევროპის რელიეფის თავისებურებანი. მთები, დაბლობები, მაღლობები, ახალგაზრდა და ძველი მთები. ევროპის ვულკანები. ქვანახშირისა და რკინის მთავარი საბადოები ევროპაში.

ბილეთი № 5.

1. სსრ კავშირის რელიეფი: ვაკეები, დაბლობები, ზეგნებო, მთები, ქედები, მაღლობები.

2. დასავლეთ და აღმოსავლეთ ევროპის ჰავის თავისებურებანი. სივრცის, რელიეფის, ოკეანისა და პოლფრეზის გავლენა ევროპის ჰავაზე. ევროპის მდინარეები და ტბები.

3. მასშტაბი დ მისი მნიშვნელობა. ხაზოვანი და რიცხვითი მასშტაბი. მასშტაბის წაკითხვა რუკაზე და მისი გამოყენება მანძილის გამოსარკვევად სწორი და მრუდი ხაზით.

ბილეთი № 6.

1. სსრ კავშირის წიაღის სიმდიდრეთა უმნიშვნელოვანესი საბადოების განლაგება; სსრ კავშირის ადგილი მსოფლიოში წიაღის სიმდიდრეთა მარაგის მხრივ.

2. ლანდშაფტური ზონები დასავლეთ და აღმოსავლეთ ევროპაში. ევროპის მოსახლეობის რაოდენობა, სიმჭიდროვე, ნაციონალური შემადგენლობა. ევროპის უმნიშვნელოვანესი სახელმწიფოების ჩვენება პოლიტიკურ რუკაზე.

3. ალზომური აგეგმვა დ მისი მთავარი მომენტები: პლანშეტის გაგნება, დგომის წერტილის შერჩევა, მასშტაბის შერჩევა, საგნადაკენ ვიზირება, საგნის მიმართულებით გავლებულ ხაზზე მანძილის შესაბამისი მონაკვეთის აღება.

ბილეთი № 7.

1. სსრ კავშირის ჰავა: ტემპერატურებისა დ ნალექების განაწილება; ზღვებისა და რელიეფის გავლენა სსრ კავშირის ჰავაზე.

2. აზიის მდებარეობა, საზღვრები, სიდიდე, ოკეანეები და ზღვები, ყურეები და სრუტეები, კუნძულები და ნახევარკუნძულები.

3. ტოპოგრაფიული რუკის პირობითი ნიშნები. ტოპოგრაფიული რუკის წაკითხვა მისი პირობითი ნიშნების გამოყენებით. მიმართულებათა და მანძილების განსაზღვრა რუკაზე. გეოგრაფიულ რუკაზე ზედაპირის ფორმათა გამოსახვის წესები.

ბილეთი № 8.

1. სსრ კავშირის მდინარეები და ტბები. რელიეფისა და ჰავის გავლენა სსრ კავშირის მდინარეებზე.

2. აზიის რელიეფის თავისებურებანი ქვეყნის სხვა ნაწილებთან შედარებით. აზიის ქედები, ზეგნები, დაბლობები. ქვანახშირის, ნავთობის, რკინის მადნის და ოქროს საბადოები აზიაში.

3. გრადუსთა ბადე გლობუსსა და რუკაზე: ეკვატორი, პოლუსები, მერიდიანები, პარალელები. გეოგრაფიული სიგრძედი და სიგანედი რუკის განსხვავება გეგმისაგან.

ბილეთი № 7.

1. სსრ კავშირის ნიადაგ-მცენარეთა ზონები: ტუნდრა, ტაიგა, შერეული ტყე და ტყიანი სტეპი.

2. საქართველოს სსრ რელიეფი და ჰავა.

3. ჰავის თავისებურებანი აზიის ჩრდილო, ცენტრალურ, სამხრეთ, აღმოსავლეთ და დასავლეთ ნაწილებში. აზიის მდინარეები და ტბები.

ბილეთი № 8.

1. სსრ კავშირის მოსახლეობის რაოდენობა, სიმჭიდროვე, სოფლისა და ქალაქის მოსახლეობა, ქალაქების ზრდა, მოსახლეობის ნაციონალური შემადგენლობა.

2. საქართველოს სსრ მდინარეები და ტბები.

3. აზიის ლანდშაფტური ზონები და მათი ნიადაგები, მცენარეები და ცხოველები. აზიის მოსახლეობის რაოდენობა, სიმჭიდროვე; აზიაში მცხოვრები ხალხები.

ბილეთი № 9.

1. სსრ კავშირის ევროპული ნაწილის ჩრდილოეთი: მდებარეობა, სანაპირო ზაზი, რელიეფი, ჰავა, მდინარეები, ტბები, არხები, ნიადაგ-მცენარეები, მოსახლეობა, მეურნეობა, სამომოსვლო გზები, ქალაქები.

2. საქართველოს სსრ ნიადაგ-მცენარეების ზონები.

3. აფრიკის მდებარეობა, სიდიდე, სანაპირო ზაზი, ოკეანეები, ზღვები, ყურეები, სრუტეები, კუნძულები და ნახევარკუნძულები. აფრიკის ზეგნები, მთები, ვულკანები. ფერადი ლითონები, ოქროსა და ალმასის საბადოები აფრიკაში.

ბილეთი № 10.

1. სსრ კავშირის ევროპული ნაწილის ცენტრი: მდებარეობა, შემადგენლობა, რელიეფი, ჰავა, მდინარეები, ნიადაგ-მცენარეები.

2. საქართველოს სსრ მრეწველობა, სოფლის მეურნეობა და ტრანსპორტი.

3. აფრიკის ჰავის თავისებურებანი. პასატებისა და ზღვის ცივ დინებათა გავლენა აფრიკის ჰავაზე. აფრიკის მდინარეები და ტბები. აფრიკის ლანდშაფტური ზონები, მათი მოკლე დახასიათება. აფრიკის მოსახლეობა, აფრიკის დამოუკიდებელი სახელმწიფოებისა და კოლონიების ჩვენება პოლიტიკურ რუკაზე.

1. ბალტიისპირეთი: მდებარეობა, შემადგენლობა, რელიეფი, მდინარეები, ნიადაგ-მცენარეები, მოსახლეობა, მეურნეობა, ქალაქები.

2. ამერიკის მდებარეობა, სიდიდე, ოკეანეები, ზღვები, ყურეები, სრუტეები, კუნძულები, ნახევარკუნძულები.

3. ზღვის წყლის სიმლაშე. ზღვის მოქცევა და უკუქცევა. ზღვის დინებანი. განმარტება ცნებებისა — სანაპირო ხაზი, ყურე, სრუტე, კუნძული, ნახევარკუნძული, ყვლი. ზღვის და ოკეანის სარეწაო და სამომოსვლო მნიშვნელობა.

ბილეთი № 12.

1. სსრ კავშირის ევროპული ნაწილის დასავლეთი: მდებარეობა, რელიეფი, ჰავა, მდინარეები, ტბები, მოსახლეობა, მეურნეობა, სამომოსვლო გზები, ქალაქები.

2. ამერიკის რელიეფის, თავისებურებანი. ჩრდილო ამერიკისა და სამხრეთ ამერიკის ქედები, ზეგნები, დაბლობები. ქვეანახზობის, ნავთობის, რკინის მადნისა და ფერადი ლითონების საბადოები ამერიკაში.

3. დედამიწის ფორმა და სიდიდე. დედამიწის დედამური და წლიური მოძრაობა. სითბური სართყლები. ტროპიკებისა და პოლარული წრეების ჩვენება რუკაზე.

ბილეთი № 13.

1. სსრ კავშირის ევროპული ნაწილის სამხრეთი: მდებარეობა, შემადგენლობა, რელიეფი, ჰავა, მდინარეები, ნიადაგ-მცენარეები.

2. ჰავის თავისებურებანი ჩრდილო და სამხრეთ ამერიკაში. ზღვის დინებათა გავლენა ამერიკის ჰავაზე. რელიეფის გავლენა ამერიკის ჰავაზე. ამერიკის მდინარეები და ტბები.

3. განმარტება ცნებებისა — წყალგამტარი და წყალგაუტარი ფენა, წყალშემცველი ფენა, არტიზიული ჰა, წყარო, მდინარე, მდინარის სისტემა, მდინარის აუზი, წყალგამყოფი, კორომი, ჩანჩქერი.

ბილეთი № 14.

1. ვოლგისპირეთი: მდებარეობა, რელიეფი, ჰავა, მდინარეები, ტბები, ნიადაგ-მცენარეები, მოსახლეობა, მეურნეობა, სამომოსვლო გზები, ქალაქები.

2. ამერიკის ლანდშაფტური ზონები. ამერიკის სასარგებლო მცენარეები. ამერიკის მოსახლეობის რაოდენობა, სიმჭიდროვე. ამერიკის

ხალხები. სამხრეთ ამერიკის უმნიშვნელოვანესი სახელმწიფოების ჩვენება პოლიტიკურ რუკაზე.

3. წყლისა და ხმელეთის განაწილება დედამიწაზე. დედამიწის ქერქი, ქერქის შემადგენელი უმთავრესი ქანები. ტემპერატურის მატება სიღრმის მიხედვით. მაგმა. დედამიწის ბირთვი. ვულკანი და მიწისძვრა. ხმელეთის საუკუნეებრივი რყევა. მთების წარმოქმნა. გეიზერი და ცხელი ნაკადულები.

ბილეთი № 15.

1. ურალი: მდებარეობა, რელიეფი, ჰავა, მდინარეები, მოსახლეობა, მეურნეობა, სამომოსვლო გზები, ქალაქები.

2. ავსტრალიის მდებარეობა, სიდიდე, მოსაზღვრე ოკეანეები, ყურეები, სრუტეები, კუნძულები, ნახევარკუნძულები. რელიეფი. წიაღის სიმდიდრენი. ჰავა. მდინარეები და ტბები. ლანდშაფტური ზონები. მოსახლეობა. ავსტრალიის კავშირი, მისი დედაქალაქი.

3. ტბების წარმოქმნა. გამდინარე და გაუდინარე ტბა, მლაშე ტბა, ტბის გარდაქმნა ჭაობად და ტორფნარად.

ბილეთი № 16.

1. დასავლეთ ციმბირი: მდებარეობა, რელიეფი, ჰავა, მდინარეები, ტბები, ნიადაგ-მცენარეები, მოსახლეობა, მეურნეობა, სამომოსვლო გზები, ქალაქები.

2. დიდი ბრიტანეთი: მდებარეობა, რელიეფი, ჰავა, მდინარეები, მცენარეები.

3. ატმოსფეროს შემადგენლობა და სიმალღე. ტროპოსფერო და სტრატოსფერო. მზის მიერ დედამიწის ზედაპირის გათბობა. საშუალო დღიური, თვიური და წლიური ტემპერატურები. იზოთერმები და მათი წაკითხვა რუკაზე.

ბილეთი № 17.

1. აღმოსავლეთ ციმბირი: მდებარეობა, რელიეფი, ჰავა, მდინარეები, ტბები, ნიადაგ-მცენარეები, მოსახლეობა, მეურნეობა, სამომოსვლო გზები, ქალაქები.

2. დიდი ბრიტანეთის მოსახლეობა, მეურნეობის მთავარი ნიშნები, მრეწველობა და სოფლის მეურნეობა. ტრანსპორტი, სახელმწიფო წყობილება, დედაქალაქი, მთავარი ქალაქები. დიდი ბრიტანეთის სამფლობელოები. დიდი ბრიტანეთის მონაწილეობა ახლანდელ მსოფლიო ომში.

3. ატმოსფერული ჰაერის წნევა. იზომარები. ქარი და მისი წარმოქმნა. ბრიზები, მუსონები, პასატები. ქარის ძალის გამოყენება წყლის ორთქლი ჰაერში. ნისლი, ღრუბლები, წვიმა, თოვლი. ნალექების რაოდენობის გაზომვა. განმარტება ცნებებისა — ამინდი და ჰავა.

ბილეთი № 18.

1. შორეულ-აღმოსავლეთი: მდებარეობა, რელიეფი, ჰავა, მდინარეები, ტბები, ნიადაგ-მცენარეები, მოსახლეობა, მეურნეობა, სამომოსვლო გზები, ქალაქები.

2. საქართველოს სსრ კურორტები და აგარაკები.

3. საფრანგეთის მდებარეობა, ბუნებისა და მეურნეობის მთავარი ნიშნები, მოსახლეობა, სახელმწიფო წყობილება, სამფლობელოები, დედაქალაქი, მთავარი ქალაქები. საფრანგეთის მონაწილეობა ახლანდელ მსოფლიო ომში.

ბილეთი № 19.

1. ყაზახეთის სსრ: მდებარეობა, საზღვრები, რელიეფი, ჰავა, მდინარეები, ტბები, ნიადაგი, მცენარეები, მოსახლეობა, მეურნეობა, სამომოსვლო გზები, ქალაქები.

2. სსრ კავშირის ნიადაგ-მცენარეთა ზონები: შავმიწა და მშრალი სტეპები, უდაბნოები, სუბტროპიკები.

3. გერმანია: მდებარეობა, ბუნებისა და მეურნეობის მთავარი ნიშნები. მოსახლეობა, სახელმწიფო წყობილება, დედაქალაქი, მთავარი ქალაქები: გერმანია — მეორე მსოფლიო ომის გამჩაღებელი.

ბილეთი № 20.

1. შუა აზია: მდებარეობა, შემადგენლობა, რელიეფი, მდინარეები, ტბები, ნიადაგ-მცენარეები, მოსახლეობა, მეურნეობა, სამომოსვლო გზები, ქალაქები.

2. საქართველოს სსრ სამომოსვლო გზები, მთავარი ქალაქები.

3. იტალიის მდებარეობა. ბუნებისა და მეურნეობის მთავარი ნიშნები. მოსახლეობა, სახელმწიფო წყობილება, დედაქალაქი, მთავარი ქალაქები. იტალია მეორე მსოფლიო ომში.

ბილეთი № 21.

1. კავკასია: ჩრდილო და სამხრეთ კავკასია. ჩრდილო კავკასიის მდებარეობა, შემადგენლობა, რელიეფი, ჰავა, მდინარეები, ნიადაგ-მცენარეები.

2. პოლონეთი, მისი მდებარეობა, ბუნების მთავარი ნიშნები, მოსახლეობა, სახელმწიფო წყობილება, დედაქალაქი. პოლონეთი მსოფლიო ომში.

3. განმარტება ცნებებისა — ვაკე, დაბლობი, ზეგანი, ბორცვი, მთა, მწვერვალი, უღელტეხილი, ციცაბო და დამრეცი კალთა.

ბილეთი № 22.

1. საქართველოს სსრ: მდებარეობა, საზღვრები და სიდიდე.
2. სსრ კავშირის მდინარეებისა და ტბების გამოყენება სანაოსნოდ, ენერგეტიკისა და რწყვისათვის. სსრ კავშირის არხები.
3. ჩინეთი და იაპონია. მათი მდებარეობა, ბუნებისა და მეურნეობის მთავარი ნიშნები. მოსახლეობა, სახელმწიფო წყობილება, დედაქალაქები. იაპონია მეორე მსოფლიო ომში.

ბილეთი № 23.

1. საქართველოს სსრ მოსახლეობის რაოდენობა, სიმჭიდროვე და ეროვნული შემადგენლობა.
2. სსრ კავშირის ევროპული ნაწილის ცენტრი: მოსახლეობა, მეურნეობა, სამომოსვლო გზები, მთავარი ქალაქები.
3. თურქეთის მდებარეობა. ბუნებისა და მეურნეობის მთავარი ნიშნები. მოსახლეობა, სახელმწიფო წყობილება, დედაქალაქი, მთავარი ქალაქები. ინდოეთი: ბუნებისა და მეურნეობის მთავარი ნიშნები, მთავარი ქალაქები.

ბილეთი № 24.

1. აზერბაიჯანის სსრ: მდებარეობა, სიდიდე, რელიეფი, ჰავა, მდინარეები, ნიადაგ-მცენარეები. მოსახლეობა, მეურნეობა, სამომოსვლო გზები, ქალაქები.
2. სსრ კავშირის ევროპული ნაწილის სამხრეთი: მოსახლეობა, მეურნეობა, სამომოსვლო გზები, ქალაქები.
3. ამერიკის შეერთებული შტატების მდებარეობა, რელიეფი, წილის სიმდიდრენი, ზღვა, მდინარეები, ტბები, ნიადაგები, მცენარეები.

ბილეთი № 25.

1. სომხეთის სსრ: მდებარეობა, სიდიდე, რელიეფი, ჰავა, მდინარეები, ტბები, ნიადაგ-მცენარეები, მოსახლეობა, მეურნეობა, სამომოსვლო გზები, ქალაქები.
2. ამერიკის შეერთებული შტატები: მოსახლეობა, სახელმწიფო წყობილება, მეურნეობის მთავარი ნიშნები, დედაქალაქი, მთავარი

ქალაქები, სამფლობელოები. ამერიკის შეერთებული შტატების მონაწილეობა ახლანდელ მსოფლიო ომში.

3. მოსახლეობის რაოდენობა დედამიწაზე და მისი განაწილება მოსახლეობის სიმჭიდროვე დედამიწაზე.

საგარეო დიპლომატიის ფილიალი.

ბილეთი № 1.

1. ოწინარის მოქმედების ახსნა; მექანიზმის მარგი მოქმედების კოეფიციენტი.

2. ომის კანონის ფორმულა და მასზე შემავალი სიდიდეების ფიზიკური მნიშვნელობა.

3. სპექტრები და სპექტრის უხილავი სხივების გამოვლინება.

ბილეთი № 2.

1. მყარი სხეულის სითბოტევადობის გაგება.

2. ელექტრული ენერჯის გადაცემა.

3. სინათლის არეკვლის კანონები.

ბილეთი № 3.

1. სითბური ენერჯის მექანიკურ ენერჯიად გარდაქმნის მაგალითების განხილვა.

2. ტელეგრაფის მოწყობილობა.

3. თეთრი სინათლის დაშლა.

ბილეთი № 4.

1. სხვადასხვა სახის კოჰონაქების მნიშვნელობა ტვირთის აწევის დროს. მუშაობის ერთეულები.

2. ვოლტმეტრის დანიშნულება და წრედში მისი ჩართვის წესი.

3. გადიდებული გამოსახულების მიღება მიკროსკოპის საშუალებით.

ბილეთი № 5.

1. ატმოსფერული წნევის სიდიდის გამოთვლა და წნევის ცვალებადობა სიმაღლის მიხედვით.

2. ჯოულ-ლენცის კანონი.

3. პროექტორის მოწყობილობა.

ბილეთი № 6.

1. განსხვავება ყინულისა და მინის დნობის პროცესებს შორის. მინის სითბო.
2. ტრანსფორმატორის მოქმედების ახსნა.
3. სინათლის სხვადასხვა წყაროს ძალის შედარება.

ბილეთი № 7.

1. კონვექცია და სითბოგამტარობა; კონვექციის მოვლენის გამოყენება ბინების გასათბობად.
2. დენის მაგნიტური ველის წარმოშობა და ხრახნის წესი.
3. გამოსახულებათა მიღება ლინზით.

ბილეთი № 8.

1. ძალის გაზომვა. საყრდენზე წნევის სიდიდე.
2. ელექტრული დენის არსებობის გამოვლინება ცდებით.
3. სხივის გადატეხის კანონები.

ბილეთი № 9.

1. სხეულების ვარდნის მიზეზი, წონის მეტრული საზომები.
2. ომის კანონი.
3. პერისკოპი, მისი აღწერა და მოქმედების ახსნა.

ბილეთი № 10.

1. სხეულის წონის, კუთრი წონის და მოცულობის დამოკიდებულების გამოსახვა ფორმულით. ამ ფორმულით ერთ-ერთი სიდიდის გაგება, როდესაც ცნობილია ორი დანარჩენი.
2. დენის ძალა და მისი გაზომვა; დენის ძალის ერთეული.
3. განსხვავება სინათლის ძალასა და განათებულობას შორის.

ბილეთი № 11.

1. ტორიჩელის ცდა, ატმოსფერული წნევის გაზომვა.
2. წინააღმდეგობის სიდიდის გამოსათვლელი ფორმულა და მასში შემავალი სიდიდეების მნიშვნელობა.
3. სინათლის სწორხაზოვანი გავრცელების დამამტკიცებელი მოვლენები და ცდები.

ბილეთი № 12.

1. სითბოს რაოდენობის საზომი ერთეული.
2. ელექტრული ზარის მოქმედება.
3. ტელესკოპის მნიშვნელობა ციური სხეულების შესწავლისათვის.

ბილეთი № 13.

1. სათბობის კალორიანობა და მისი გაზომვა.
2. ელექტრომეტრის მოწყობილობა. მისი გამოყენება ტექნიკაში.
3. სხივების არეკლვა ჩაზნექილი და ამოზნექილი სარკიდან.

ბილეთი № 14.

1. ტვირთის აწევის დროს შესრულებული მუშაობის გამოთვლა. ძალის მიერ შესრულებული მუშაობის სიდიდე.
2. ინდუქციური დენის მიღება და დენის მიმართულების განმსაზღვრელი წესი.
3. სინათლის წყაროს ძალის და განათებულობის ერთეულები.

ბილეთი № 15.

1. მუშაობის დროს ბერკეტის გამოყენების მნიშვნელობა.
2. ჯოულ-ლენცის კანონის გამოსახვა ფორმულით; ამ ფორმულაში შემაჯავალი სიდიდეების მნიშვნელობა.
3. გამოსახულების მიღება ლინზით.

ბილეთი № 16.

1. ბერკეტის წონასწორობის პირობები.
2. დენის სიმძლავრე და მისი საზომი ერთეულები.
3. თეთრი სინათლის დაშლა.

ბილეთი № 17.

1. სივრცის, ფართობისა და მოცულობის მეტრული საზომები. სხეულის მოცულობის გაზომვა.
2. გამტარის წინააღმდეგობის გამოთვლა; წინააღმდეგობის ერთეული.
3. სხივების არეკლვა ჩაზნექილი სარკიდან.

ბილეთი № 18.

1. სხეულის კუთრი წონის განსაზღვრა ცდიტ.
2. მუდმივი დენის დინამოს მოქმედება.
3. სინათლის არეკლების კანონები.

ბილეთი № 19.

1. მაგარი სხეულების, სითხეების და გაზების სითბური გაფართოება. სინდიკიანი თერმომეტრის მოწყობილობა.
2. ჯოულ-ლენცის კანონი.
3. პროექტორის მოწყობილობა.

ბილეთი № 20.

1. წნევა სითხის შიგნით; წნევის ცვალებადობა სითხეში სიღრმის მიხედვით.
2. ამპერმეტრის მოწყობილობა და მისი ჩართვა წრედში.
3. სხეულთა ფერი.

ბილეთი № 21.

1. ძალის მიერ შესრულებული მუშაობის სიდიდე.
2. დენის მუშაობა და მისი საზომი ერთეულები.
3. სხივის გადატების კანონები.

ბილეთი № 22.

1. ენერგია და მისი საზომი ერთეულები. კინეტიკური ენერგია.
2. ელექტროდენის სითბური მოქმედების გამოყენების მაგალითები ტექნიკიდან.
3. სინათლის სხვადასხვა წყაროს ძალის შედარება.

ბილეთი № 23.

1. არქიმედეს კანონი; სხეულების ცურვის პირობები.
2. რესტატრ და მისი დანიშნულება.
3. გადიდებული გამოსახულების მიღება მიკროსკოპით.

ბილეთი № 24.

1. დულალის წერტილის დამოკიდებულება წნევაზე.
2. გამტარის წინააღმდეგობის სიდიდე; მისი გამოთვლა.
3. სპექტრები და სპექტრის უხილავი სხივების გამოვლინება.

ბილეთი № 25.

1. ორთქლად ქცევის სითბო; აორთქლების სისწრაფე.
2. ომის კანონი. წრედში ვოლტმეტრის ჩართვის წესი.
3. ფოტოაპარატის მოწყობილობა.

საგამოცდო ბილეთთაი ზოოლოგიაში.

ბილეთი № 1.

1. ცხოველთა სამყაროს ჯგუფებად დაყოფა (ტიპი, კლასი, რაზმი, ოჯახი, გვარი, სახეობა).
2. უთავისქალო ცხოველების წარმომადგენელი ამფიოქსუსი (ნემტარა).
3. ჰლანარია.

ბილეთი № 2.

1. ქორდიანთა ტიპის საერთო დახასიათება.
2. ძუძუმწოვართა თავისებურებანი სხვა კლასების ცხოველებთან შედარებით (კურდღლის მაგალითზე).
3. ვქინოკოკი.

ბილეთი № 3.

1. ხეხემლიანთა ქვეტიპის მე-2 კლასი და მისი ქვეკლასები: ქორქილას, როგორც ძუძოვანი თევზების წარმომადგენლის შინაგანი და გარეგანი აგებულება.
2. კურდღლის შინაგანი აგებულება.
3. მახვილსა და სპირალური ტრაქეინა.

ბილეთი № 4.

1. სალამურა. თართი.
2. განვითარებას დაბალ და მაღალ საფეხურზე მდგომ ძუძუმწოვარ ცხოველთა გამრავლება.
3. წურბელა.

ბილეთი № 5.

1. თევზის მოშენება.
2. ერთგასაკლიანი ქვეკლასის წარმომადგენლები, მათი შედარება ქვეწარმავლებთან.
3. ღორატვა.

ბილეთი № 6.

1. თევზის (ქორქილასა) და ქვეწარმავლის (ხელიკის) სისხლის მიმოქცევის სისტემების შედარება.
2. ჩანთოსანთა ქვეკლასის დახასიათება და მათი წარმომადგენლების თანამედროვე გავრცელება.
3. სწორფორტიანი რაზმის წარმომადგენელი — კალია, მისი აგებულება. ბრძოლა მის წინააღმდეგ.

ბილეთი № 7.

1. ამფიბიები და მათი ჯგუფები. მათი ბიოლოგიური თავისებურებანი.
2. მწერიჭამია ძუძუმწოვრების წარმომადგენლები და მათი ბიოლოგიური თავისებურებანი.
3. ჭიათა ტიპის დახასიათება ჭიაყელას მაგალითზე.

ბილეთი № 8.

1. ბაყაყისა და თევზის საერთო ნიშნები.
2. ხელფრთიანთა რაზმის წარმომადგენელი ღამურა და მისი და-მახასიათებელი ნიშანთვისებები.
3. პარაზიტული ჭიები (ღორის სოლიტერი, დვიძლის ორპირა).

ბილეთი № 9.

1. ბაყაყის შინაგანი აგებულება და გამრავლება.
2. მღრღნელთა რაზმის წარმომადგენლები და მათი დახასიათება.
3. ასკარიდა.

ბილეთი № 10.

1. მტაცებელ ძუძუმწოვარ ცხოველთა რაზმის დახასიათება.
2. მოკლე ცნობები ჩ. დარვინის მოძღვრებიდან ცხოველთა თანდათან განვითარების შესახებ.
3. ფილოქსერა.

ბილეთი № 11.

1. ქვეწარმავალთა დახასიათება ხვლიკის მაგალითზე.
2. ვეშაპნაირთა რაზმის დახასიათება ვეშაპის და დელფინის მაგალითზე.
3. ხოჭოების რაზმი (მაისის ხოჭო, ქერქიჭამია, ბელის ცხვირ-გრძელა).

ბილეთი № 12.

1. ფეხფარფლიანთა რაზმის დახასიათება სელაპის მაგალითზე.
2. ძაღლის იჯახის წარმომადგენლები და მათი დახასიათება.
3. კომბოსტოს თურულა.

ბილეთი № 13.

1. ჩლიქოსან ცხოველთა დაჯგუფება, მათი დახასიათება სოფლის მეურნეობაში გამოყენების თვალსაზრისით.
2. ბელურასნაირთა რაზმის წარმომადგენლები.
3. მწერის თავდაცვის სხვადასხვა სამარჯვი.

ბილეთი № 14.

1. გველის გარეგანი და შინაგანი აგებულება და თავისებულებანი.
2. შინაური წყვილჩლიქოსანი ცხოველები და მათი დახასიათება ძროხის მაგალითზე.
3. ფეხსახსრიანთა ტიპის დახასიათება მდინარის კებოს მაგალითზე.

ბილეთი № 15.

1. ღორი, მისი ჯიშები და მნიშვნელობა.
2. დათვთა ოჯახის დახასიათება თეთრი და მურა დათვებს მაგალითებზე.
3. რწყილების რაზმი.

ბილეთი № 16.

1. ჯვრიანი ობობა.
2. მცოხნაეი ცხოველების დახასიათება თხის მაგალითზე.
3. დაფნია და ციკლოპი. მათი მნიშვნელობა სოფლის მეურნეობაში.

ბილეთი № 17.

1. მტრედის, შინაგანი და გარეგანი აგებულება. მტრედის გამრავლება.
2. ცხვრის ჯიშები და მნიშვნელობა.
3. მწერის გარეგანი და შინაგანი აგებულება ტარაკანის მაგალითზე.

ბილეთი № 18.

1. მტაცებელ ფრინველთა რაზმის დახასიათება.
2. აქლემი, მისი სახეობანი და მნიშვნელობა.
3. მრავალფეხა, მისი აგებულება და თავისებურება.

ბილეთი № 19.

1. არქეობტერიქსი, როგორც შემაერთებელი რგოლი ქვეწარმალთა და ფრინველთა შორის.
2. ირემი, ჩრდილოეთის ირემი და მისი მნიშვნელობა.
3. აპკაფრთიანთა რაზმი — ფუტკარი და მისი მნიშვნელობა.

ბილეთი № 20.

1. ქათმისნაირთა რაზმის წარმომადგენლები. წიწილი და ბარტყი.
2. პრიმატების რაზმი და მისი თავისებურებანი.
3. მწერების გამრავლება და მათი განვითარების თავისებურებანი.

ბილეთი № 21.

1. მცურავ ფრინველთა რაზმის წარმომადგენლები და მათი თავისებურებანი.
2. ჟირაფი და მისი ბიოლოგიური თავისებურება.
3. სწორფრთიანი მწერების რაზმის წარმომადგენელი — მახრა. მისი აგებულება, ბრძოლა მის წინააღმდეგ.

ბილეთი № 22.

1. ბედურასნაირთა რაზმის წარმომადგენლები.
2. კენტკლიქოსანი ცხოველების დახასიათება ცხენის მაგალითზე.
3. ცრუნორთუმიანი მწერების რაზმის წარმომადგენელი — ტილი. მისი აგებულება, მის წინააღმდეგ ბრძოლა.

ბილეთი № 23.

1. კოდალასნაირთა და გუგულისნაირთა რაზმი.
2. ძუძუმწოვარ ხორთუმიანთა რაზმის დახასიათება სპილოს მაგალითზე.
3. პეპლების რაზმის დახასიათება აბრეშუმის კიის მაგალითზე.

ბილეთი № 24.

1. შინაური ქათამი და მისი ჯიშები.
2. აღამიანი, როგორც პრიმარების რაზმის წარმომადგენელი, მისი დამახასიათებელი ნიშანთვისებები ცხოველების ნიშანთვისებებთან შედარებით.
3. ხოქოების რაზმის დახასიათება მარსის ხოქოს მაგალითზე.

ბილეთი № 25.

1. კუს და ნიანგის რაზმების დახასიათება.
2. შინაური ძროხის ჯიშები.
3. ორფრთიანთა რაზმი — ოთახის ბუზი და კალღი.

დაწყებითი და საშუალო სკოლებს სამმართველოს უფროსი უ.შ. ოგოლაძე.

ბრძანება № 185.

საქართველოს სსრ განათლების სახალხო კომისარიატიდან

1945 წელი, 29 იანვარი.

უღედმამოდ დარჩენილ ბავშვთა აღრიცხვისა და მოწყობის მდგომარეობის შესახებ.

გავეცანი რა უღედმამოდ დარჩენილ ბავშვთა აღრიცხვისა და მოწყობის მდგომარეობის შესახებ შემოწმების მასალებს, აღვნიშნავ, რომ უღედმამოდ დარჩენილ ბავშვთა აღრიცხვის, მათი მოწყობის, ბავშვთა პატრონირების, გაშვილებისა და მეურვეობის დარგში ქ. თბილისის ამხ. ბერიასა და 26 კომისრის სახელობის რაიონების განათლების განყოფილებათა მუშაობაში ადგილი აქვს სერიოზულ ნაკლოვანებებს.

აღნიშნულ რაიონებში არ სწარმოებს უღედმამოდ დარჩენილ ბავშვთა გამოვლინება, გაშვილებულ და მეურვეობაზე აყვანილ ბავშვთა აღრიცხვა და მათი საყოფაცხოვრებო პირობების შესწავლა. თბილისის ბერიას სახელობის განათლების განყოფილებას არ გააჩნია ცნობები რაიონში უღედმამოდ დარჩენილ ბავშვთა მდგომარეობის შესახებ, არ არის გამოვლინებული ისეთი ბავშვები, რომლებიც პატრონატზე აყვანას საჭიროებენ. მსგავსი მდგომარეობაა 26 კომისრის სახელობის რაიონშიც.

დასახელებულ რაიონებში დარღვეულია „ბავშვთა მეურვეობის, გაშვილებისა და უფლებრივი დაცვის შესახებ“ საქართველოს სსრ განათლების სახალხო კომისარიატის ინსტრუქცია. მაგალითად, ბერიას სახელობის რაიონში (ფურცელადის ქ. № 14) კვლავ მეურვეობის ქვეშ იმყოფება ამჟამად ინდუსტრიული ინსტიტუტის მე-2 კურსის სტუდენტი მიქაშავიძე სიმონ მელიტონის-ძე, რომელიც მეურვეობას დიდი ხანია აღარ საჭიროებდა. იმავე რაიონში (დავითაშვილის ქ. № 7/9 მოქ. კოზულინას მეურვეობის ქვეშ აყვანილი ჰყავს დენისენკო ივანე, რომელიც ამჟამად, როგორც სრულწლოვანი და სამხედროვალდებული, წითელი არმიის რაიონში იმყოფება. განათლების განყოფილების მიერ კი არც ეს მოსახლეობა გაუქმებული. ასევე, 26

კომისრის სახელობის რაიონში შოქ. თედუაშვილი ქეთევანი მეურვე-
ბაზე ჰყავს აყვანილი ბებიას. ადგილზე შემოწმებისას კი გამოიჩინა,
რომ ბავშვი ერთ წელზე მეტია წაუყვანია საკუთარ მამას, ხოლო მეურ-
ვები დღემდე გაუქმებული არ არის.

მხული ნაკლოვანებანი პრის იმის შედეგიც, რომ ქ. თბილი-
სის რაიონების განათლების განყოფილებანი უდღემამოდ დარჩენილ
ბავშვთა აღრიცხვას, მათ მოწყობას, გაშვილებასა და მეურვეობას
სთვლიან მთლიანად საქალაქო განათლების განყოფილების საქმედ და
თვით ამ მხრივ უმოქმედობას იჩენენ.

შპრძანებ:

1. დაევალოს ქ. თბილისის ამხ. ბერიასა და 26 კომისრის სახელობის
რაიონების განათლების განყოფილებათა გამგეებს:

ა) დაუყოვნებლივ გამოასწორონ უდღემამოდ დარჩენილ ბავშვთა
აღრიცხვის, მათი მოწყობის, ბავშვთა პატრონირების, გაშვილებისა
და მეურვეობის დარგში არსებული არანორმალური მდგომარეობა;

ბ) ზუსტად დაიცვან ბავშვთა მეურვეობის, გაშვილებისა და უფ-
ლებრივი დაცვის შესახებ საქართველოს სსრ განათლების სახალხო
კომისარიატის დირექტივები და მითითებანი;

გ) თბილისის განათლების განყოფილებასთან ერთად უზრუნველ-
ჰყონ იმ მეურვეობათა გაუქმება, რომელნიც შეეხებიან ასაკგადაცილე-
ბულ ბირებს.

2. განემარტოს ქ. თბილისის რაიონების განათლების განყოფილე-
ბათა გამგეებს, რომ ისინი ვალდებული არიან:

ა) უხელმძღვანელონ რაიონში ბავშვთა გაშვილებისა და მეურვე-
ობის საქმეს;

ბ) სისტემატურად აწარმოონ უდღემამოდ დარჩენილ ბავშვთა გა-
შვილება და მათი გაშვილებისა და მეურვეობის გაფორმება თბი-
ლისის განათლების განყოფილების მეშვეობით;

გ) იქონიონ მეურვეობაში მყოფ და გაშვილებულ ბავშვთა შესახებ
აუცილებელი ცნობები (ბავშვის გვარი, სახელი, მამის სახელი, წლო-
ვანება, მისამართი, მეურვის ან მშვილებლის გვარი, სახელი, მამის
სახელი, მისამართი); აღუენონ თვალყური მათს საყოფაცხოვრებო
პირობებს და სათანადო შემთხვევაში მიიღონ საჭირო ზომები.

3. დაევალოს აფხაზეთისა და აჭარის ასსრ განსახკომებს, სამხრეთ
ოსეთის საოლქო განათლების განყოფილებას, საქალაქო და სარაიონ-
ო განათლების განყოფილებათა გამგეებს:

5) კომკავშირულ ორგანიზაციებთან ერთად, სკოლის მასწავლებელთა აქტივისა და მშობელთა კომიტეტების გამოყენებით, უზრუნველყუნ უდღედამოდ დარჩენილ ბავშვთა გამოვლინება და მათი მოწყობა;

ბ) იქონიონ ზუსტი აღრიცხვა და დააწესონ კონტროლი ბავშვთა პატრონატის სწორად განხორციელების საქმეზე და სისტემატურად გზავნონ განათლების სახალხო კომისარიატში დაწესებული ფორმის მიხედვით ცნობები გაშვილებულ, პატრონატსა და მეურვეობაზე აყვანილ ბავშვთა შესახებ.

4. საბავშვო სახლებისა და სპეცსკოლების სამმართველომ შეადგინოს ბავშვთა პატრონირების, მეურვეობის, გაშვილებისა და უფლებრივი დაცვის შესახებ არსებული მოქმედი დირექტივების კრებული და აწ. 1-ლ მარტამდე წარმომიდგინოს დასამტკიცებლად.

5. დაევალოს საბავშვო სახლებისა და სპეცსკოლების სამმართველოს ა/წ. თებერვლის თვეში შეამოწმოს ბავშვთა გაშვილების, მეურვეობისა და პატრონირების მდგომარეობა შერჩევით რესპუბლიკის 5 რაიონში და შედეგები მოახსენოს კოლეგიას.

საფუძველი: საქართველოს სსრ განათლების სახალხო კომისარიატის კოლეგიის 1945 წლის 12 იანვრის დადგენილება.

საქართველოს სსრ განათლების სახალხო კომისარი **გ. ქუპრაძე.**